

Als ik de baas zou zijn

Kwalitatief onderzoek naar de tevredenheid van kinderen van 9-12 jaar
over de hulp binnen de residentiële zorg en trainingen

Gooitske Bierma, S4994256

Masteropleiding Orthopedagogiek, Faculteit der Gedrags- en Maatschappijwetenschappen,
Rijksuniversiteit Groningen

Eerste begeleider: Simone Bijvoet

Tweede beoordelaar: Alexander Minnaert

11 februari 2022

Totaal aantal woorden: 10454

Samenvatting

In dit kwalitatieve onderzoek is onderzocht waar kinderen van 9 tot 12 jaar al dan niet tevreden over zijn met betrekking tot de ontvangen hulp. Om de tevredenheid van deze kinderen te meten is gebruik gemaakt van de SMILEY 9-12; een vragenlijst met achttien items op visueel-analoge schaal en drie open vragen. Deze vragenlijst is afgenomen bij kinderen die een training volgden en bij kinderen die residentiële hulp ontvingen. Om de hoofdvraag “Waar zijn kinderen van 9 tot 12 jaar wel en niet tevreden over met betrekking tot de hulp binnen residentiële zorg en trainingen in Nederland?” te beantwoorden, is gekeken naar de antwoorden van de open vragen. De antwoorden zijn met een thematische analyse geanalyseerd, dit proces is inductief verlopen. Hieruit zijn er drie hoofdthema's en veertien topics gevormd die zowel bij Training als bij Residentieel werden genoemd. Daarnaast waren er een aantal topics die alleen bij Training of alleen bij Residentieel naar voren kwamen. Allereerst kwam naar voren dat kinderen inhoudelijke en variërende antwoorden kunnen geven met betrekking tot hun tevredenheid. Belangrijkste inhoudelijke resultaat is dat kinderen over het algemeen positief zijn. Beide groepen geven aan tevreden te zijn dat ze hulp ontvangen en beide groepen zijn minder tevreden over de fysieke omgeving. De grootste verschillen tussen Training en Residentieel zijn dat allereerst de kinderen van Training tevreden zijn met de begeleiding terwijl kinderen van Residentieel aangeven hier minder tevreden over te zijn. Ten tweede blijkt dat kinderen van Training graag meer activiteiten zouden willen doen terwijl kinderen van Residentieel zeggen tevreden te zijn met de activiteiten. De conclusie is dat kinderen over het algemeen tevreden blijken te zijn over de ontvangen hulp. Hierbij lijkt de groep Training meer tevreden te zijn dan de groep Residentieel. Ondanks de overwegende tevredenheid is er ook er ook mogelijkheid voor verbetering. Deze punten verschillen dus per hulpvorm.

This qualitative research is about the satisfaction of children aged 9 to 12 years old regarding the help they received. As an instrument to compare the satisfaction of the children the SMILEY 9-12 is used. This is a questionnaire with eighteen visual-analogy-scale-items and three open questions. This questionnaire was administered to children who followed a training and children who received residential care. The main question in this research was: “Which things are children aged 9 to 12 years old whether or not satisfied about regarding the help they received within training and residential care in The Netherlands?”. To answer this question this research looked into the answers on the open questions. The answers have been analysed in a thematic analysis, this process has taken place in an inductive matter. Through this analysis there have been made three main themes and fourteen topics. These themes and topics were present in both Training and Residential care. Besides

those there are some topics that only presented in Training or only in Residential care. It turned out that children are able to give answers about their satisfaction. Those answers are about the content and vary. The most outstanding result is the fact that children were positive in general. Both groups are satisfied with the help they received. Both groups also were less satisfied with the physical environment. The biggest difference between Training and Residential care is the fact that the children from Training are more satisfied with the group leaders. Second it turns out that the children from Training would prefer to do more activities, while the children of Residential care seem to be satisfied with the activities. In general, the children seem to be satisfied with the help they received. The children from Training seem to be more satisfied than the children from Residential. Despite the satisfaction there is also room for improvement. The opinion about this is different within the both groups.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	6
1.1 Kwaliteit van jeugdhulp	6
1.2 Tevredenheid als indicator voor de kwaliteit van jeugdhulp	7
1.3 Tevredenheid van kinderen: SMILEY 9-12	8
1.4 Doel van deze studie	9
2. Methode	11
2.1 Methodologische benadering	11
2.2 Onderzoeksgroep	11
2.3 Procedure	11
2.4 Inclusiecriteria	12
2.5 Algemene gegevens onderzoeksgroep	13
2.6 Data-analyse	14
2.7 Interbeoordelaarsbetrouwbaarheid	15
3. Resultaten	16
3.1 Overzicht van de basiscategorieën	16
3.2 Overeenkomende topics	18
3.2.1 Impact van de hulp	20
3.2.2 Inhoud van de hulp	21
3.2.3 Omgevingskenmerken	22
3.3 Hulpvorm specifieke topics	23
3.3.1 Topics specifiek bij Training	23
3.3.2 Topics specifiek bij Residentieel	24
4. Conclusie	25
4.1 Onderzoeksvragen	25
4.1.1 Inhoudelijke en variërende antwoorden	25
4.1.2 Tevredenheid Training	26
4.1.3 Tevredenheid Residentieel	26
4.1.4 Vergelijking tevredenheid Training en Residentieel	27
4.2 Vergelijking visueel-analogue schaal	28
4.3 Kantekeningen en aanbevelingen	29
Literatuurlijst	31

Bijlage A: Verdeling soorten trainingen.....	34
Bijlage B: Overzicht topics Training.....	35
Bijlage C: Overzicht topics Residentieel.....	36
Bijlage D: Overzicht uitgewerkte overeenkomende topics	37
Bijlage E: Overzicht uitgewerkte hulpvorm specifieke topics.....	40
Bijlage F: Visueel-analoge schaal.....	41

1. Inleiding

In 2020 ontving 11,9 % van de Nederlandse kinderen tot 18 jaar jeugdhulp. In de leeftijdsgroep van 8 tot 12 jaar ontving zelfs 23,5% van de kinderen jeugdhulp (Bakker, 2021). Onder jeugdhulp wordt ondersteuning, hulp en zorg voor kinderen en jongeren verstaan. Hierbij gaat het niet om preventie maar om “het verminderen, stabiliseren, behandelen en opheffen van of omgaan met de gevolgen van psychische problemen en stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking bij jeugdigen...” (Jeugdwet, 2022, art.1.1). Onder deze term wordt een uiteenlopende groep omschreven. Een daarvan zijn de kinderen met gedrags- en emotionele problemen, deze problemen komen veel voor. Bij deze doelgroep gaat het om ongewoon of abnormaal gedrag en om ongewone of abnormale emoties. Deze gedragingen en emoties kunnen zich zowel externaliserend als internaliserend uiten (Verschueren & Koomen, 2016). In dit onderzoek is gekeken naar een groep kinderen met gedrags- en emotionele problemen die jeugdhulp ontvingen.

1.1 Kwaliteit van jeugdhulp

Bij het evalueren van jeugdhulp wordt vaak naar de kwaliteit van de geboden hulp gekeken, om deze waar nodig te verbeteren. De kwaliteit van jeugdhulp kan met verschillende componenten gemeten worden. Zo wordt bijvoorbeeld gekeken naar periodieke rapportages en evaluaties (Bröcking & Vlaardingebroek, 2019). Ook kijken onderzoekers of de zorg doeltreffend en doelmatig is. De manieren waarop deze indicatoren in de praktijk worden gecontroleerd verschillen per organisatie. De doeltreffendheid kan zo gemeten worden door te kijken of behandeldoelen worden behaald (Van der Plasschen et al., 2010). Indicatoren voor kwaliteit die Van Yperen (2003) noemt zijn het percentage uitval, de mate waarin behandeldoelen zijn bereikt en de tevredenheid van de cliënt.

De kwaliteit kan deels gemeten worden aan de hand van het percentage uitval. Echter geeft dit nog geen inhoudelijke informatie over de hulp weer. Door te kijken naar de mate waarin de behandeldoelen zijn bereikt, wordt er gekeken naar de doeltreffendheid van de hulpverlening. Tot slot is het relevant om te kijken naar de cliënttevredenheid. Hiermee wordt niet alleen inhoudelijke informatie gedeeld maar dit biedt de cliënt ook de ruimte voor participatie (Knorth et al., 2018).

Dit zijn niet alleen de indicatoren die Van Yperen noemt maar deze indicatoren komen veelvuldig terug. Zo worden deze drie indicatoren ook genoemd in de algemene Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming. Deze richtlijnen zijn aanbevelingen voor hulpverleners die gebaseerd zijn op wetenschappelijk onderzoek (Richtlijnen Jeugdhulp, 2022). Daarnaast zijn deze

indicatoren vastgelegd als zogenaamde outcome-indicatoren in de Jeugdwet (Outcome-indicatoren, 2022). Dit betekent dat jeugdhulporganisaties bij wet verplicht zijn om te werken met deze indicatoren om de kwaliteit te waarborgen.

1.2 Tevredenheid als indicator voor de kwaliteit van jeugdhulp

De afgelopen jaren wordt steeds meer gekeken naar de tevredenheid van de cliënt over de ontvangen hulp. Het is niet alleen in de Jeugdwet vastgelegd maar ook in bijvoorbeeld het Verenigd Koninkrijk is cliënttevredenheid een belangrijk onderwerp. Daar wordt namelijk vanuit de overheid aanbevolen om de tevredenheid te meten (Ayton et al., 2007).

De tevredenheid met betrekking tot de jeugdhulp wordt veelal indirect gemeten door een vragenlijst bij ouders af te nemen (Biering, 2010). Ouders beoordelen hierbij de zorg die hun kind heeft ontvangen. Hierbij geven ouders hun eigen tevredenheid met betrekking tot de zorg. Daarnaast zijn er ook vragenlijsten waarbij ouders inschatten hoe het kind de zorg ervaart. Een voorbeeld hiervan is de PSS; Parent Satisfaction Survey. Deze en andere vragenlijsten kijken naar de tevredenheid door ouders te vragen. In voorgaande jaren was er simpelweg weinig aandacht voor de tevredenheid van kinderen zelf in de jeugdhulp (Athay & Bickman, 2012; Bergman et al., 2018).

Athay en Bickman (2012) merkten op dat bij onderzoeken die zowel de kinderen als de ouders de hulp lieten beoordelen er een tegenstrijdigheid was. Het bleek dat er weinig overeenkomsten waren tussen de antwoorden die de ouders gaven en de antwoorden van de kinderen. Hierbij ging het om de scores op schaalvragen die ouders en kinderen gaven. Door het verschil in tevredenheid tussen ouders en kinderen is het extra relevant om de kinderen zelf ook te vragen wat zij vinden. Door informatie over de tevredenheid vanuit verschillende perspectieven te krijgen, kan de hulp voor meerdere betrokkenen worden verbeterd. Naast de tevredenheid van ouders, kan ook de tevredenheid die kinderen aangeven immers leiden tot een betere kwaliteit van jeugdhulp (Biering, 2010).

In de afgelopen jaren zijn er al een aantal onderzoeken gedaan naar de tevredenheid van kinderen over de hulp die zij ontvingen. Deze onderzoeken hebben plaatsgevonden in verschillende settingen, waarbij het voornamelijk om een medische setting ging. Ondanks dat de medische setting verschilt van hulp die geboden wordt bij jeugdhulp is deze informatie belangrijk. Uit deze onderzoeken blijkt namelijk dat kinderen op een genuanceerde wijze inzicht kunnen geven in hoe zij tegen de hulp aankijken. Dit houdt in dat kinderen ook inhoudelijke antwoorden kunnen geven waar de organisaties iets mee kunnen (Peper & Smeets, 2020).

Naast dat de kinderen hun mening kunnen geven, blijkt dat kinderen ook graag hun mening willen geven. Kinderen om hun mening vragen zorgt voor een vorm van cliëntparticipatie en betrokkenheid. Het zorgt ervoor dat kinderen zich gehoord en serieus genomen voelen en dit kan zorgen voor meer motivatie voor de hulp (Peper & Smeets, 2020).

Ondanks dat het van belang is om de mening van kinderen te horen, blijkt dat er weinig vragenlijsten zijn voor kinderen van een specifieke doelgroep of leeftijd. Het is van belang om de vragenlijsten af te stemmen op leeftijd en doelgroep zodat kinderen de vragenlijsten begrijpen en goed kunnen invullen. Door bijvoorbeeld het taalgebruik aan te passen, kan het kind geholpen worden om de vragen te begrijpen (Bergman et al., 2018; Davies & Wright, 2008).

Zoals eerder genoemd is vastgelegd in de Jeugdwet dat er gekeken moet worden naar cliënttevredenheid. Echter meten zij de tevredenheid tot 12 jaar door de ouders een vragenlijst in te laten vullen. Zij bieden alleen kinderen vanaf 12 jaar de mogelijkheid om hun tevredenheid te scoren (VNG et al., 2016).

Het tekort aan vragenlijsten voor specifieke leeftijden en doelgroepen komt doordat het relatief nieuw is om kinderen te vragen naar hun tevredenheid met betrekking tot jeugdhulp. Voornamelijk voor kinderen jonger dan 10 jaar moet meer onderzoek gedaan worden om een geschikte vragenlijst te ontwikkelen (Bergman et al., 2018).

1.3 Tevredenheid van kinderen: SMILEY 9-12

Voor zover bekend was er tot voor kort dan ook nog geen instrument waarmee de tevredenheid van kinderen van 9 tot 12 jaar met gedrags- en emotionele problemen wordt gemeten. Met dit doel is de Scale for Measuring Individual Experiences of Young children in child and youth care (SMILEY 9-12; Huyghen et al., 2020) ontwikkeld. Deze vragenlijst onderzoekt hoe tevreden kinderen zijn over de hulp die zij zelf ontvangen. De SMILEY 9-12 is speciaal ontwikkeld voor kinderen van 9 tot 12 jaar en biedt een mogelijkheid voor het meten van de tevredenheid bij kinderen van deze leeftijd en doelgroep (Huyghen et al., 2020).

De SMILEY 9-12 is opgedeeld in twee gedeeltes. Ten eerste zijn er achttien items op visueel-analoge schaal. De vragen op visueel-analoge schaal hebben betrekking op verscheidene onderwerpen (bijv. deskundigheid en resultaat) waarbij het kind zijn/haar tevredenheid kan scoren. Ten tweede zijn er drie open vragen over de tevredenheid waarbij het kind zelf vrij is in te vullen wat het belangrijk vindt. Bij de ontwikkeling van de SMILEY 9-12 is ervoor gekozen om ook open vragen toe te voegen omdat bij schaalvragen vaak een plafond-effect ontstaat. Dit houdt in dat de meeste respondenten een score geven bij het positieve deel van de schaal. Daarnaast, door open

vragen toe te voegen, krijgt het kind de ruimte om zelf ook andere antwoorden aan te dragen. Hierdoor kunnen er ook onderwerpen besproken worden die nog niet aan de orde zijn geweest en kan een kind toelichtingen geven (McLeod, 2001).

Ten behoeve van een eerder peer-reviewed artikel is de SMILEY 9-12 afgenomen bij een grote groep kinderen (N=594). In dit eerdere onderzoek is voornamelijk gekeken naar de betrouwbaarheid en de validiteit van het meetinstrument. Dit is gedaan door de items op visueel-analoge schaal te analyseren. Uit dit onderzoek bleek dat de SMILEY 9-12 een matig sterke en betrouwbare schaal is om de tevredenheid van het kind te meten (Huyghen et al., 2020). In dit huidige onderzoek is gekeken naar de antwoorden die de kinderen gaven op de open vragen.

De groep kinderen bij wie de SMILEY 9-12 is afgenomen ontvingen drie verschillende vormen van hulp. Alle vormen van hulp vonden plaats in een groepssetting. Allereerst was er de groep Daghulp. Zij gingen overdag naar de jeugdhulporganisatie maar woonden thuis (Huyghen et al., 2020).

Daarnaast was er de groep Training. Deze kinderen woonden thuis en kwamen naar de locatie om een training te volgen. Kinderen volgen meestal een training om te werken aan zelfvertrouwen, woedeproblemen of om sociale vaardigheden te vergroten (Nederlands Jeugdinstuut, 2021). Voorbeelden van deze trainingen zijn SOVA-training, weerbaarheidstraining en de Kanjertraining. Bijlage A bevat een uitgebreid overzicht van de verdeling van gevolgde trainingen in dit onderzoek.

Tot slot was er een groep kinderen die viel onder de groep Residentieel. Dit houdt in dat deze kinderen op locatie verbleven en 24-uurs zorg ontvingen. Redenen dat kinderen residentiële hulp ontvangen kunnen uiteenlopend zijn. Vaak vertonen deze kinderen externaliserende gedragsproblemen. Daarnaast is meestal sprake van psychiatrische, emotionele, sociale en/of cognitieve problematiek. Bij residentiele hulp verblijven kinderen vrijwillig of gedwongen op een behandelgroep of leefgroep (Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming, 2021).

Al deze kinderen hebben de SMILEY 9-12 ingevuld. Naast de visueel-analoge vragen, geven ook de open vragen informatie van de kinderen over hun tevredenheid met betrekking tot de hulp. Op basis van de antwoorden die kinderen gaven op de visueel-analoge vragen, kwam naar voren dat kinderen uit de groep Residentieel over het algemeen minder tevreden zijn dan kinderen uit de groep Training (Huyghen et al., 2020).

1.4 Doel van deze studie

In dit onderzoek is gekeken naar de antwoorden die kinderen gaven op de open vragen. Allereerst is gekeken of kinderen inhoudelijke antwoorden kunnen geven op de open vragen.

Daarnaast is gekeken waar de kinderen van Training al dan niet tevreden over zijn, gevolgd door de tevredenheid van de kinderen van Residentieel. Wij zijn benieuwd of uit de open vragen ook blijkt dat kinderen van de groep Training meer tevreden zijn dan de kinderen van Residentieel. Dit is de reden dat dit onderzoek ingaat op zowel Training als Residentieel en deze twee hulpvormen daarnaast met elkaar vergelijkt.

Het doel van dit onderzoek was om in kaart te brengen waar kinderen die een training volgden en residentiële zorg kregen al dan niet tevreden over zijn. Uit dit doel is de volgende hoofdvraag geformuleerd: “Waar zijn kinderen van 9 tot 12 jaar wel en niet tevreden over met betrekking tot de hulp binnen residentiële zorg en trainingen in Nederland?”.

Deze hoofdvraag is op te splitsen in vier deelvragen:

1. Geven kinderen van 9 tot 12 jaar inhoudelijke en variërende antwoorden over tevredenheid in de open vragen?
2. Waar zijn kinderen van 9 tot 12 jaar binnen de trainingen wel en niet tevreden over met betrekking tot de ontvangen hulp?
3. Waar zijn kinderen van 9 tot 12 jaar binnen de residentiële zorg wel en niet tevreden over met betrekking tot de ontvangen hulp?
4. In hoeverre zijn er verschillen tussen de onderwerpen waar deze twee groepen wel en niet tevreden over zijn?

2. Methode

2.1 Methodologische benadering

Om de hoofdvraag en deelvragen te kunnen beantwoorden is een kwalitatief onderzoek gedaan. Er is gekozen voor kwalitatief onderzoek omdat dit zich uitstekend leent voor het interpreteren van data en het doen van beschrijvend onderzoek (Scheepers et al., 2016). De empirische benaderingswijze hierbij was de grounded theory. Er is namelijk data verzameld en vanuit die data is gekeken wat er naar voren kwam, ook wel een inductieve analyse genoemd.

De open vragen zijn geanalyseerd en exploratief onderzocht. Dit houdt in dat er vooraf geen verwachtingen of hypothesen waren over waar deze onderzoeksgroep al dan niet tevreden over was (Van Loon & Van der Meulen, 2015). Het ging om theorievorming omdat er nog vrijwel geen onderzoek was gedaan naar de tevredenheid van kinderen van 9 tot 12 jaar in deze hulpvormen (Scheepers et al., 2016).

2.2 Onderzoeksgroep

De data die in dit onderzoek is gebruikt, is secundaire data. Dit betekent dat is gewerkt met data die verkregen was in eerder onderzoek (Huyghen et al., 2020). Voor voorgaand onderzoek was de SMILEY 9-12 in totaal bij twintig verschillende Nederlandse jeugdhulp organisaties afgenomen. Deze organisaties hebben in totaal 84 aparte zorglocaties waar de SMILEY 9-12 is afgenomen. In het huidige onderzoek zijn de kinderen van Training en Residentieel geselecteerd. Er is in dit onderzoek niet meegenomen bij welke organisatie of zorglocatie deze geselecteerde kinderen woonden.

2.3 Procedure

Voorafgaand aan het onderzoek is gebruik gemaakt van informed consent. De ouders van de kinderen is vooraf uitleg gegeven over de vragenlijst en over hoe met de gegevens omgegaan wordt. Indien ouders geen toestemming gaven om hun kind te laten participeren in het onderzoek, konden ze bezwaar maken (passive consent; Scheepers et al., 2016). De vragenlijsten zijn anoniem ingevuld (Huyghen et al., 2020).

Gedurende het voorgaande onderzoek en het huidige onderzoek zijn de algemene ethische richtlijnen en regelgeving in acht genomen. Dit is de regelgeving die ook vanuit de Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen geldt.

2.4 Inclusiecriteria

Alle kinderen ontvingen dus jeugdhulp waarvan een deel in de vorm van een training en een deel in de vorm van residentiele zorg. Een exclusie criterium was dat kinderen met een (licht) verstandelijke beperking buiten de onderzoeksgroep vielen. Alle kinderen zonder (licht) verstandelijke beperking die mee wilden en mochten doen, hebben de mogelijkheid gehad om te participeren.

Bij de verwerking van de antwoorden van de kinderen van Training en Residentieel is alleen gekeken naar de bruikbare vragenlijsten. De vragenlijsten bevatten drie open vragen. De eerste vraag (Q1) is: ‘Als je aan de hulp denkt, waar ben je dan tevreden over?’. De tweede vraag (Q2) is: ‘Als je aan de hulp denkt, waar ben je dan minder tevreden over?’. Tot slot de derde vraag (Q3): ‘Als je de baas zou zijn, wat zou er dan aan de hulp veranderen?’ (Huyghen et al., 2020). Het inclusie criterium voor de vragenlijsten was dat minstens één open vraag was ingevuld.

Tabel 1 laat zien dat dit inclusiecriteria zorgde voor een totale onderzoeksgroep van 143 kinderen binnen Training en 111 kinderen binnen Residentieel. Bij beide hulpvormen heeft het overgrote deel van de kinderen alle 3 vragen ingevuld. Binnen het onderzoek is verder geen onderscheid gemaakt tussen de kinderen die meerdere vragen invulden en de kinderen die één vraag invulden aangezien dit voor het onderzoek niet relevant was. Echter betekent deze verdeling wel dat er over sommige kinderen meer informatie bekend is dan over andere kinderen.

Tabel 1

Overzicht aantal open vragen (totaal 3) ingevuld per hulpvorm, weergegeven in aantal kinderen

	1 vraag ingevuld	2 vragen ingevuld	3 vragen ingevuld
Training (N=143)	8	7	128
Residentieel (N=111)	3	6	102

Naast de kinderen die een, twee of drie vragen beantwoordden, waren er ook een aantal vragenlijsten waarop er helemaal geen open vragen waren ingevuld. De leeggelaten vragenlijsten zijn bewust niet geteld. Hier is voor gekozen omdat het niet duidelijk is waarom ze niet ingevuld zijn. Bij sommige vragenlijsten zijn de open vragen überhaupt niet toegevoegd, bij sommige zijn de open vragen doorgekrast en soms zijn ze leeggelaten. Hierdoor was het onduidelijk wat de reden is dat de vragen niet zijn ingevuld. Doordat het secundaire data betreft en de vragenlijsten in 2007 al zijn afgenomen, is het lastig te herleiden wat de oorzaak is voor het niet invullen van de open vragen.

2.5 Algemene gegevens onderzoekgroep

De in totaal 254 bruikbare vragenlijsten zijn ingevoerd in Excel. Hierbij zijn alle gegevens ingevoerd die op de vragenlijst stonden; organisatie, vorm van hulp, leeftijd, geslacht, fase van de hulpverlening en de antwoorden op de drie open vragen. Echter is ervoor gekozen om in dit onderzoek niet te kijken naar onderscheid van organisatie of fase van hulpverlening. Dit was namelijk niet relevant voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag. Daarnaast is er voor zover bekend geen onderzoek wat aantoont dat de fase van hulpverlening invloed heeft op de tevredenheid.

Wel is er gekeken naar de verdeling van geslacht en leeftijd in de onderzoeksgroepen. Ten eerste is hiervoor gekozen om te controleren of de steekproef representatief is met de verdeling van geslacht over het algemeen in de jeugdhulp. Ten tweede geeft deze informatie een beeld over de vergelijkbaarheid tussen de groepen Training en Residentieel. De verdeling van geslacht en leeftijd binnen Training en Residentieel staat in Tabel 2. De verdeling jongen, meisje en onbekend is redelijk vergelijkbaar in beide groepen. In het onderzoek zijn er in verhouding meer jongens dan meisjes die mee worden genomen in de data. In Nederland zijn in totaal ook meer jongens die jeugdhulp ontvangen dan meisjes. Echter is de verdeling in Nederland 56% jongens en 44% meisjes (Baker, 2021). De leeftijdsverdeling bij Training en Residentieel ligt bij beide hulpvormen ongeveer gelijk in dit onderzoek met gemiddeld 10 jaar en 4 of 5 maanden. Dit betekent dat de beide groepen qua leeftijd en geslacht redelijk vergelijkbaar zijn.

Tabel 2

Verdeling geslacht en leeftijd binnen Training en Residentieel

		Training	Residentieel
		(N=143)	(N=111)
Geslacht	Jongen	68,5%	69,4%
	Meisje	30,8%	29,7%
	Onbekend	0,7%	0,9%
Leeftijd	6	-	0,9%
	8	2,8%	1,8%
	9	16,8%	24,3%
	10	33,6%	27,9%
	11	27,3%	23,4%
	12	18,2%	20,7%
	13	0,7%	-

onbekend	0,7%	0,9%
Gemiddelde leeftijd	10 jaar en 5 maanden	10 jaar en 4 maanden

2.6 Data-analyse

Nadat de data was ingevoerd in Excel, zijn de hulpvormen (Training en Residentieel) onzichtbaar gemaakt en zijn de vragenlijsten op random volgorde gezet zodat de hulpvorm de analyse niet kon beïnvloeden. Op deze wijze is de analyse zo betrouwbaar mogelijk gegaan. De antwoorden van de kinderen zijn per kind gecodeerd. Allereerst zijn alle antwoorden van Q1 gedaan, daarna Q2 en tot slot Q3. Hierbij zijn gedurende de analyse topics opgesteld waar deze antwoorden onder vielen, ook wel thematische analyse genoemd. Alle drie vragen zijn in dezelfde topics onderverdeeld. Wanneer er een antwoord stond wat niet onder een topic paste, is deze onder een nieuw topic geschaard. Er is op deze wijze gewerkt tot dat alle antwoorden onder een topic waren geschaard. Dit proces is inductief verlopen; de topics zijn bepaald door wat in de data is gevonden (Flick, 2018). Wanneer een kind meerdere topics in een antwoord noemde, zijn de topics allemaal meegenomen. Via dit inductieve proces zijn er eerst topics gevormd.

Na deze eerste thematische analyse zijn de vragenlijsten weer gescheiden in hulpvormen; Training en Residentieel. Er is geteld hoe vaak de topics voor kwamen per vraag en bij beide hulpvormen. Er is een scheiding gemaakt tussen de topics waarbij kinderen inhoudelijke informatie gaven en waarbij kinderen geen inhoudelijke informatie gaven. Inhoudelijke informatie hield in dat een kind inging op een onderwerp binnen de geboden hulp. Deze twee basiscategorieën zijn gemaakt om allereerst te kunnen kijken of kinderen inhoudelijke en variërende antwoorden kunnen geven.

Tijdens de vorming van de inhoudelijke topics is een beschrijving bijgehouden met wat er onder de topics werd verstaan. Er is besloten om dit bij te houden zodat er geen antwoorden verloren zouden gaan. Daarnaast zijn de topics onderverdeeld in een aantal hoofdthema's. Deze hoofdthema's geven een globaal inzicht in wat kinderen vinden. Per hulpvorm is een overzicht gemaakt van de topics en hoe vaak deze topics zijn genoemd bij Q1, Q2 en Q3.

Om verder te kunnen gaan met de analyse waar kinderen wel en niet tevreden over zijn, is besloten Q2 en Q3 samen te voegen. De vraag waar een kind minder tevreden over is en de vraag wat het kind wil veranderen, zijn enigszins dezelfde vraag alleen anders geformuleerd. Door Q2 en Q3 samen te nemen is er per topic en per hulpvorm duidelijk hoeveel keer het topic bij tevreden en minder tevreden is genoemd. Door deze informatie weer te geven per hulpvorm konden de

hulpvormen afzonderlijk worden bekeken en kon er ook een vergelijking gemaakt worden tussen beide hulpvormen.

2.7 Interbeoordelaarsbetrouwbaarheid

Nadat de analyse was afgerond heeft er een interbeoordelaarsmoment plaatsgevonden. Hierbij heeft een andere onderzoeker, die zelf onderzoek deed naar de open vragen van de SMILEY 9-12 van de groep Daghulp, gekeken naar de analyse. Deze onderzoeker heeft gekeken naar de antwoorden van de kinderen en naar de topics die hieraan gekoppeld zijn. Dit heeft zij bij ongeveer twintig topics gedaan op een steekproefsgewijze manier. Over het algemeen was deze onderzoeker het eens met de analyse.

Punt van discussie was de interpretatie van sommige korte antwoorden. Deze kunnen vallen onder het topic waar ze onder geplaatst zijn, maar kunnen soms ook anders geïnterpreteerd worden. Als er tussen de onderzoekers verschillen in topic keuzes waren werd op basis van discussie de randvoorwaarden van sommige topics bijgesteld. De omschrijving van deze topics is vervolgens duidelijker gedefinieerd in de topic lijst.

3. Resultaten

3.1 Overzicht van de basiscategorieën

Nadat alle vragenlijsten zijn ingevoerd en geanalyseerd, zijn er twee basiscategorieën gevormd. Deze categorieën vormen een eerste verdeling van de data en doel hiervan is om weer te geven hoeveel kinderen daadwerkelijk iets inhoudelijks zeggen. De onderzoeksgroepen zijn namelijk groter dan alleen het aantal inhoudelijke antwoorden.

Allereerst waren er kinderen die een antwoord gaven waarbij ingegaan werd op de inhoud. Deze antwoorden zijn geteld onder ‘topic genoemd’. Indien een kind een antwoord gaf wat deels inhoudelijk en deels niet inhoudelijk was, is dit geteld onder ‘topic genoemd’. Van alle antwoorden die kinderen hebben gegeven, geeft over beide hulpvormen ongeveer 55% inhoudelijk informatie. Tabel 3 laat zien dat van de kinderen binnen Training 48,9% een topic noemt en binnen Residentieel 62,2% een topic noemt. Wat de kinderen inhoudelijk zeggen, wordt in paragraaf 3.2 en 3.3 besproken.

In Tabel 3 is te zien dat bij beide hulpvormen Q1 het vaakst wordt beantwoord door een topic te geven, gevolgd door Q2 en ten slotte Q3. Dit betekent dat Q1 het vaakst inhoudelijke informatie oplevert. Oorzaak hiervoor kan zijn dat kinderen deze vraag het leukst vinden of bijvoorbeeld dat kinderen deze uitgebreider, dus met een topic, invullen omdat het de eerste open vraag is en er mogelijk sprake is van nog meer concentratie of motivatie.

Naast de kinderen die iets inhoudelijks noemen, waren er ook kinderen die geen inhoudelijke informatie gaven. De basiscategorie niet inhoudelijk bestaat uit een aantal antwoordmogelijkheden. Allereerst zijn er een aantal kinderen die een vraag leeg hebben gelaten. Van de leeggelaten vragen bij Training is Q2 de vraag die het vaakste leeg is gelaten. Opvallend is dat binnen Residentieel geen enkel kind Q3 leeg heeft gelaten. Vergeleken met de groep Residentieel laat gemiddeld 3,6% een vraag leeg, bij Training is dit 5,4%.

Ten tweede zijn er kinderen die een vraag hebben ingevuld met ‘weet ik niet’, ‘geen mening’ of een vraagteken, deze antwoorden zijn geteld onder ‘weet ik niet’. Er is te zien dat er meer kinderen binnen de hulpvorm Training zijn die in deze categorie vallen dan binnen Residentieel.

Ten derde zijn er kinderen die ingevuld hebben tevreden te zijn, zonder verder inhoudelijke informatie te geven waarover ze tevreden zijn. Bij Q1 houdt dit in dat ze ‘ja’, ‘alles’, ‘bijna alles’ antwoorden en bij Q2 en Q3 gaat het om antwoorden als ‘nee’, ‘niks’, ‘nergens’, ‘ik ben tevreden’ en ‘bijna niks’. Bij Q3 wordt het vaakst aangegeven tevreden te zijn. In de tabel is af te lezen dat er gemiddeld vaker op tevreden wordt gescoord binnen Training (31,7%) dan binnen Residentieel (21,9%).

Tot slot is er de antwoordmogelijkheid minder tevreden. Zij hebben bij Q1 ingevuld ‘nee’, ‘niks’, ‘nergens’ of ‘bijna niks’. Bij Q2 en Q3 hebben deze kinderen ‘alles’, ‘bijna alles’ en ‘nee’ ingevuld. Bij minder tevreden scoort Residentieel gemiddeld hoger (6,3%) dan Training (4,9%). Daarnaast is te zien dat er per vraag bij beide hulpvormen vaker gelijk aangegeven wordt tevreden te zijn dan minder tevreden te zijn.

Uit de percentages bij beide categorieën lijkt het er dus op dat kinderen binnen Training over het algemeen meer tevreden zijn dan kinderen binnen Residentieel. Echter is het belangrijk om de volgende kanttekening mee te nemen in het bekijken van onderstaande tabel. Het hoeft niets te zeggen als een kind invult tevreden te zijn. Het kind zal dan waarschijnlijk wel tevreden zijn, maar het hoeft niet meer/minder tevreden te zijn dan een kind die een topic invult. Het kan ook bijvoorbeeld zo zijn dat een kind de vragenlijst snel wil invullen. Hetzelfde geldt voor de percentages van minder tevreden.

Tabel 3

Weergave basiscategorieën binnen Training en Residentieel, percentages zijn procent van de kinderen per vraag en per hulpvorm. Waarbij:

Q1: Als je aan de hulp denkt, waar ben je dan tevreden over?

Q2: Als je aan de hulp denkt, waar ben je dan minder tevreden over?

Q3: Als je de baas zou zijn, wat zou er dan aan de hulp veranderen?

	Training (N=143)				Residentieel (N=111)			
	Q1	Q2	Q3	Gem. Q1,2,3	Q1	Q2	Q3	Gem. Q1,2,3
Topic genoemd	69,9%	41,2%	35,7%	48,9%	70,3%	62,2%	54,1%	62,2%
Leeg gelaten	1,4%	8,4%	6,3%	5,4%	5,4%	5,4%	0%	3,6%
Weet ik niet	5,6%	12,6%	9,1%	9,1%	0,9%	7,2%	9,9%	6,0%
Tevreden	14,0%	35,7%	45,4%	31,7%	14,4%	21,6%	29,7%	21,9%
Minder tevreden	9,1%	2,1%	3,5%	4,9%	9,0%	3,6%	6,3%	6,3%

3.2 Overeenkomende topics

Nu inzichtelijk is gemaakt hoeveel procent van de kinderen een inhoudelijk antwoord geeft door een topic te noemen, is het relevant om te kijken wat deze kinderen precies zeggen. Een van de doelen van dit onderzoek is immers om te kijken waar kinderen al dan niet tevreden over zijn met betrekking tot de hulp. Binnen de inhoudelijke antwoorden van kinderen is er een tweedeling. Allereerst zijn er veertien overeenkomende topics. Deze topics komen bij beide hulpvormen voor en worden in deze paragraaf besproken. Daarnaast zijn er een aantal hulpvorm specifieke topics. Deze topics komen alleen bij een van de beide hulpvormen voor en worden besproken in paragraaf 3.3.

Om verder te kunnen gaan met de analyse waar kinderen wel en niet tevreden over zijn, is besloten Q2 en Q3 samen te voegen. Er is gekeken naar de antwoorden die kinderen gaven op Q2 en Q3 en de antwoorden kwamen grotendeels overeen. De vraag waar een kind minder tevreden over is en de vraag wat het kind wil veranderen, zijn enigszins dezelfde vraag alleen anders geformuleerd. Q2 en Q3 zijn ook samen genomen wanneer een kind op beide vragen hetzelfde antwoord gaf. Hier is voor gekozen omdat er in dit onderzoek ook geen onderscheid is gemaakt in de antwoorden van Q1 en Q2/Q3 van kinderen. Het kan dus zo zijn dat een kind bij Q1, Q2 en Q3 hetzelfde antwoord geeft. In dit onderzoek is hier dus geen onderscheid in gemaakt. Door Q2 en Q3 samen te nemen is er per topic en per hulpvorm duidelijk hoeveel keer het topic bij tevreden en minder tevreden is genoemd. Voor de volledigheid is in Bijlage B een tabel toegevoegd die de topics van Training met vraag 2 en 3 gescheiden weergeeft. Bijlage C geeft de topics van Residentieel weer met vraag 2 en 3 gescheiden.

In totaal zijn er veertien topics die bij beide hulpvormen worden genoemd. In Tabel 4 is de tevredenheid van de kinderen per topic en per hulpvorm weergegeven. Bij sommige kinderen waren in hun antwoorden meerdere topics te onderscheiden. De weergegeven percentages zijn daarom berekend over het totaal aantal genoemde topics per vraagstelling (tevreden of minder tevreden) en per hulpvorm (Training of Residentieel). Het gaat dus niet om een aantal procent van de kinderen maar om het percentage van de totaal genoemde topics in de kolom. Echter is in de vorige paragraaf is weergegeven dat binnen Training gemiddeld 48,9% van de kinderen een inhoudelijk antwoord gaf. Omgerekend zijn dit van de 143 kinderen 70 kinderen. Binnen de groep Residentieel gaf gemiddeld 62,2% een inhoudelijk antwoord, dit gaat om 69 kinderen van de 111 kinderen. Ondanks dat het om de percentages van de genoemde topics gaat, blijkt dat de groep kinderen die iets inhoudelijks zegt wel even groot is bij beide hulpvormen.

Naast dat Tabel 4 een weergave is van de verschillende topics, geeft deze tabel ook weer hoeveel topics erin iedere kolom zijn genoemd. Binnen Training zijn er in totaal 118 topics genoemd bij tevreden en 86 topics bij minder tevreden. Dit betekent dat 58% van de genoemde topics binnen Training onder tevreden valt. Binnen Residentieel worden er 81 topics onder tevreden genoemd en 128 topics onder minder tevreden. In deze groep valt 39% van de topics onder tevreden. Deze verdeling van de topics lijkt erop te duiden dat de groep Training meer tevreden is dan de groep Residentieel.

De veertien overeenkomende topics zijn onderverdeeld in drie hoofdthema's. Het eerste hoofdthema is Impact van de hulp. Dit hoofdthema wordt het vaakst genoemd door kinderen. Het tweede hoofdthema is Inhoud van de hulp en dit hoofdthema wordt het een na vaakst genoemd door de kinderen. Omgevingskenmerken is het derde hoofdthema en dit thema wordt het minst vaak genoemd door de kinderen.

In de volgende alinea's zullen de hoofdthema's en topics worden toegelicht. Per hoofdthema worden de topics waar kinderen tevreden en minder tevreden over zijn besproken. Hierbij wordt eerst gekeken naar Training en dan naar Residentieel. Hierbij wordt de top 3 per hoofdthema en per hulpvorm in meer detail besproken. Tot slot wordt er een vergelijking gemaakt tussen de bevindingen binnen Training en Residentieel. Het overzicht en de percentages zijn te vinden in Tabel 4. Daarnaast zijn in Bijlage D ter verduidelijking de meest genoemde steekwoorden van kinderen weergegeven per topic en een omschrijving van het topic.

Tabel 4

Weergave tevredenheid van kinderen per topic en per hulpvorm, percentages zijn procent van het totaal genoemde topics in de desbetreffende kolom.

Topics	Training		Residentieel	
	Tevreden	Minder tevreden	Tevreden	Minder tevreden
Hoofdthema:	57,6%	24,4%	58,0%	20,3%
Impact van de hulp				
Hulp krijgen	19,5%	1,2%	27,1%	1,6%
Aandacht	8,5%	8,1%	14,8%	7,8%
Sfeer	4,2%	8,1%	8,6%	8,6%
Persoonlijke verandering	11,0%	7,0%	3,7%	1,6%
Dingen leren	14,4%	0,0%	3,7%	0,8%

Hoofdthema:	32,2%	24,4%	18,5%	48,4%
Inhoud van de hulp				
Structuur en regels	0,8%	5,8%	8,6%	27,3%
Begeleiding	18,6%	0,0%	7,4%	11,7%
Groepsgenoten	10,2%	8,1%	2,5%	0,8%
De duur	0,0%	10,5%	0,0%	3,1%
Uitleg	2,5%	0,0%	0,0%	5,5%
Hoofdthema:	10,2%	51,2%	23,5%	31,3%
Omgevingskenmerken				
Activiteiten	7,6%	17,4%	21,0%	10,2%
Fysieke omgeving	0,0%	20,9%	0,0%	12,5%
Eten en drinken	1,7%	9,3%	2,5%	6,3%
Beloningen	0,8%	3,5%	0,0%	2,3%
Totaal aantal topics	118	86	81	128
Percentage van totaal genoemde topics binnen hulpvorm	57,8%	42,2%	38,8%	61,2%

3.2.1 Impact van de hulp

Het eerste hoofdthema is de Impact van de hulp en dit hoofdthema is onderverdeeld in vijf topics. Hierbij gaat het om topics die te maken hebben met de gevolgen van de hulp en om topics die gaan over sfeer, aandacht en persoonlijke verandering. Dit hoofdthema werd het vaakst genoemd door de kinderen. Over het algemeen noemen kinderen vaker dat ze tevreden zijn over deze topics dan minder tevreden. Van de genoemde topics waar kinderen uit beide hulpvormen tevreden over zijn valt (bijna) 58% onder dit hoofdthema.

Training. Binnen de groep Training zijn kinderen het meest tevreden over de hulp die ze krijgen. Bijna 20% van kinderen in de Training groep noemt dit topic als hen gevraagd wordt waar ze tevreden over zijn. Kinderen geven voornamelijk aan dat ze tevreden zijn *dat* ze hulp krijgen, maar waarover precies is niet duidelijk aangegeven. Sommige kinderen noemen het feit dat begeleiders er voor hen zijn, het delen van informatie, de diepgang van de hulp en de paraatheid van de hulp als positieve punten. Daarnaast geven kinderen binnen Training aan tevreden te zijn over het leren van dingen. Hierbij gaat het om het leren oplossen van problemen, het vertrouwen vergroten en de snelheid waarmee dingen worden geleerd. De kinderen binnen de groep Training noemen dingen leren alleen als een topic waar zij tevreden over zijn en het is het twee na meest genoemde topic waar

deze groep tevreden over is. Tot slot geeft de groep Training aan tevreden te zijn met de persoonlijke verandering. Deze kinderen geven aan dat ze zich beter voelen, steviger in hun schoenen staan en minder snel boos worden.

Residentieel. Wanneer de kinderen uit de groep Residentieel gevraagd wordt waar zij het meest tevreden over zijn, noemen zij ook de hulp die ze krijgen. Binnen deze groep scoort dit topic ruim 27% en dit is het meest genoemde topic waar deze kinderen tevreden over zijn. De kinderen geven vergelijkbare antwoorden als Training over waar ze tevreden over zijn met betrekking tot dit topic. Ten tweede geeft deze groep aan erg tevreden te zijn met de aandacht die zij krijgen. Voornamelijk noemen kinderen ‘het zorgen voor’ als fijn te ervaren. Ook geven kinderen aan de persoonlijke aandacht (begrip, luisterend oor, tijd voor je nemen), de wijze van omgang, het meedenken, zaken nabespreken en het mee mogen beslissen als punten waar zij tevreden over zijn. Tot slot blijkt dat de kinderen uit de groep Residentieel de sfeer verschillend ervaren. 8,6% geeft aan tevreden te zijn over de sfeer en ook 8,6% geeft aan minder tevreden te zijn over de sfeer. Enerzijds geven kinderen aan dat het gezellig is maar anderzijds zijn er ook kinderen die zeggen dat er wordt gepest, ruzie wordt gemaakt en dat ze moeite hebben met de woede van groepsgenoten.

Vergelijking. Wanneer de beide hulpvormen worden vergeleken valt op dat beide groepen kinderen het vaakst noemen tevreden te zijn met het krijgen van hulp. Dit geldt niet alleen binnen het hoofdthema Impact van de hulp maar het is het meest genoemde topic van alle topics waar de kinderen tevreden over zijn. De topics aandacht en sfeer lijken van groter belang te zijn binnen Residentieel dan binnen Training. De kinderen binnen Training noemen de topics persoonlijke verandering en dingen leren vaker.

3.2.2 Inhoud van de hulp

Het tweede hoofdthema is de Inhoud van de hulp. Binnen Training zijn kinderen over het algemeen vaker tevreden over dit hoofdthema, bij Residentieel vaker minder tevreden (48,4%). Ook dit hoofdthema omslaat vijf topics. Het hoofdthema gaat in op basis zaken van de hulp.

Training. De kinderen binnen de groep Training geven aan erg tevreden te zijn met de begeleiding. Geen enkel kind geeft aan hier minder tevreden over te zijn. De kinderen zeggen dat ze de begeleiders/trainers aardig vinden en dat ze het fijn vinden dat er veel begeleiding is. Deze groep kinderen is minder tevreden over de duur van de hulp. De meeste kinderen noemen hierbij dat ze vinden dat de hulp te lang duurt. Echter is er ook een kind wat aangeeft dat het langer zou mogen duren. Naast de duur van de hulp noemen kinderen ook dat ze minder tevreden zijn over de hoeveelheid pauzes en het soms moeten wachten. Ten derde geeft 10% van de kinderen aan tevreden

te zijn met de groepsgenoten. Deze kinderen geven aan het een leuke groep te vinden, het fijn te vinden dat leeftijden door elkaar zitten en ze zijn tevreden over het met elkaar praten en samenwerken. Daarnaast geeft een van de kinderen aan het fijn te vinden dat ze allemaal hetzelfde hebben. Er is gekozen om dit ook onder de inhoud van de hulp te plaatsen omdat beide hulpvormen specifiek groepsbehandelingen zijn. Het omvat dus de vorm van de hulp dat het in groepsverband plaatsvindt. Dit topic scoort 10,2% bij tevreden, echter scoort het topic 8,1% bij minder tevreden. Bij minder tevreden wordt genoemd ‘dat kinderen stom zijn’, dat kinderen te druk doen en dat het een te kleine groep is. Het wisselt bij dit topic hoe kinderen dit ervaren.

Residentieel. Wanneer de kinderen van Residentieel gevraagd wordt waar zij minder tevreden over zijn, geeft 27% als antwoord de structuur en regels. Dit topic wordt door deze kinderen het vaakst genoemd waar zij minder tevreden over zijn. Deze kinderen vinden dat het te streng is en dat ze vinden dat er niet zoveel mag. Daarnaast zouden zij willen dat er minder regels zijn. Echter is er ook een groep kinderen (8,6%) die aangeeft wel tevreden te zijn over de structuur en regels. Zij zijn tevreden over de groepsregels. Helaas is niet inhoudelijk opgeschreven welke regels precies. Een tweede topic waar deze groep minder tevreden over is, is de begeleiding. Dit wordt 11,7% genoemd bij waar deze kinderen minder tevreden over zijn. Echter wordt ook meermaals het woord begeleiding opgeschreven zonder verdere toelichting. Bij Q3 noemt een kind dat begeleiding kinderen gelijk zou moeten behandelen.

Vergelijking. Binnen dit hoofdthema lijken de kinderen van Training en Residentieel erg verschillende te denken. Allereerst valt het op dat beide groepen de begeleiding vaak noemen als topic. Echter wisselt de ervaring tussen beide groepen, waarbij Training positiever denkt over de begeleiding dan Residentieel. Opvallend is ook dat de structuur en regels van groter belang lijken voor de kinderen van Residentieel. Voor de kinderen van Training is groepsgenoten een meer genoemd onderwerp.

3.2.3 Omgevingskenmerken

Het derde en laatste hoofdthema is de Omgevingskenmerken. Dit hoofdthema gaat om tastbare zaken met betrekking tot de hulp. Bij beide hulpvormen geven kinderen aan over het algemeen vaker minder tevreden over dit thema te zijn dan tevreden. Bij Training is hier een groter verschil te zien, dus meer topics die gescoord worden onder minder tevreden (51,2%), dan bij Residentieel. Dit hoofdthema is opgedeeld in vier topics.

Training. Binnen de groep Training geeft ruim 20% aan minder tevreden te zijn met de fysieke omgeving. Deze kinderen noemen hierbij voornamelijk dat de ruimte ongezellig, kaal of saai

is. Bij de vraag wat kinderen zouden willen veranderen noemen kinderen de wens voor een zwembad, speelplaats, meer computers of huisdieren. Ten tweede zeggen de kinderen van Training dat ze graag meer activiteiten willen doen. 17,4% noemt dit wanneer hen gevraagd wordt waar zij minder tevreden over zijn. Tot slot zou deze groep ook graag willen dat er meer ijsjes, snoepjes, koekjes en drinken aanwezig zijn tijdens de trainingen.

Residentieel. De kinderen van Residentieel geven meermaals aan tevreden te zijn met de activiteiten. 21% zegt de activiteiten en spelletjes leuk te vinden. Hierbij kan ook gedacht worden aan ergens wat gaan drinken of een verrassing krijgen. Ondanks dat de meerderheid aangeeft tevreden te zijn over de activiteiten, is er ook een groep kinderen die aangeeft graag meer activiteiten te willen doen. Hierbij zijn er kinderen die aangeven graag vaker naar buiten te willen. Tot slot geeft 12,5% aan dat ze minder tevreden zijn over de fysieke omgeving. Ook hierbij wordt genoemd dat de omgeving kaal, saai of ongezellig is. Er zijn geen kinderen die aangeven tevreden te zijn over dit topic.

Vergelijking. Opvallend is dat de kinderen uit beide groepen noemen dat de omgeving er saai, ongezellig of kaal uitziet. Ook geven veel kinderen aan bij Q3 dat ze een zwembad, speelplaats etc. willen. Een ander topic wat voor beide groepen van belang lijkt zijn de activiteiten. Dit is het meest genoemde topic in dit hoofdthema.

3.3 Hulpvorm specifieke topics

Naast de topics uit de tabel zijn er nog een aantal topics die alleen bij Training of alleen bij Residentieel werden genoemd. Deze topics worden hulpvorm specifieke topics genoemd en zijn niet mee genomen in Tabel 4 maar worden hieronder apart besproken. Bijlage E geeft een omschrijving van de topics met steekwoorden van de kinderen. Er is gekozen om deze topics apart te nemen omdat deze topics wel belangrijk zijn maar niet meegenomen kunnen worden in de vergelijking tussen beide hulpvormen, simpelweg omdat de topics maar bij een van beide vormen voorkomen.

3.3.1 Topics specifiek bij Training

Binnen Training zijn er drie topics die alleen in deze hulpvorm voorkomen. Het meest genoemde topic binnen de training specifieke topics is de training inhoudelijk. Dit topic werd acht keer gescoord bij tevreden, zes keer bij minder tevreden en maar liefst veertien keer bij wat het kind wil veranderen. Dit topic is het meest genoemde topic (ook in vergelijking met de overeenkomende topics) wat kinderen binnen Training noemen. Bij minder tevreden geven kinderen aan dat ze nog graag andere onderwerpen hadden willen bespreken (bijvoorbeeld schuldgevoel) of dat er

onderwerpen waren waar ze niks aan hadden. Bij wat kinderen willen veranderen zeggen kinderen dat de training er niet zou zijn als zij zelf de baas waren. Daarnaast wordt meerdere keren genoemd dat kinderen het jammer vinden dat ze de training apart van ouders moeten doen.

Het tweede topic wat specifiek bij Training voorkomt is het huiswerk. Dit topic werd zes keer genoemd bij de vraag waar kinderen minder tevreden over zijn. Bij de andere twee vragen (Q1 en Q3) werd huiswerk ieder een keer genoemd. Kinderen geven aan dat het huiswerk te moeilijk is, dat ze meer uitleg nodig hebben over het huiswerk of gewoon puur het woord ‘huiswerk’.

Het derde topic wat bij alleen bij Training voorkomt is de impact op de schoolgang. Dit topic werd bij de vraag van minder tevreden drie keer genoemd en bij wat de kinderen willen veranderen twee keer. Er wordt gezegd dat kinderen het jammer vinden de gymles te missen en dat klasgenoten vragen waar ze naartoe moeten. Er is een kind die als oplossing geeft dat de training op wisselende dagen moet want dan missen ze niet steeds dezelfde les.

3.3.2 Topics specifiek bij Residentieel

Ook binnen Residentieel zijn er drie topics die alleen binnen deze hulpvorm worden genoemd. Het eerste topic is niet thuis wonen. Het topic wordt drie keer genoemd bij tevreden, negen keer bij minder tevreden en twaalf keer bij willen veranderen. Dit topic wordt dus voornamelijk genoemd als iets waar de kinderen minder tevreden over zijn. Hierbij noemen kinderen dat ze niet bij ouders zijn. Daarnaast wordt bij de vraag wat ze willen veranderen meermaals genoemd dat niemand dan op de groep zou hoeven te wonen. Dit topic is van alle topics (dus ook de overeenkomende topics) het twee na meest genoemde topic waar deze kinderen minder tevreden over zijn.

Het tweede topic wat alleen bij Residentieel voorkomt is de woongroep. Dit topic wordt vier keer genoemd bij tevreden en drie keer bij minder tevreden. Kinderen geven aan tevreden te zijn met de kamer anderzijds noemen kinderen bij minder tevreden dat ze de kamers te klein vinden. Ook is er iemand die aangeeft het vervelend te vinden zijn/haar kamer te moeten delen.

Tot slot is er het topic de bedtijd. Dit topic wordt twee keer genoemd bij minder tevreden en drie keer bij wat het kind wil veranderen. Het topic komt dus alleen voor bij waar de kinderen minder tevreden over zijn. Hierbij noemen kinderen dat ze de bedtijden willen veranderen. Al deze kinderen geven aan dat ze vinden dat ze te vroeg moeten slapen en/of later naar bed zouden gaan als zij de baas zouden zijn.

4. Conclusie

4.1 Onderzoeksvragen

In dit kwalitatieve onderzoek is gebruikmakende van secundaire data onderzoek gedaan naar de tevredenheid met betrekking tot de hulp van kinderen van 9 tot 12 jaar. Middels dit onderzoek wordt antwoord gegeven op de hoofdvraag: “Waar zijn kinderen van 9 tot 12 jaar wel en niet tevreden over met betrekking tot de hulp binnen residentiële zorg en trainingen in Nederland?”. Deze hoofdvraag is opgedeeld in vier deelvragen. Ten eerste was er de vraag of kinderen van 9 tot 12 jaar inhoudelijke en variërende antwoorden over tevredenheid kunnen geven op open vragen. De tweede deelvraag is de vraag waar kinderen van 9 tot 12 jaar binnen Training wel en niet tevreden over zijn, gevolgd door dezelfde vraag voor de kinderen van Residentieel. Tot slot was er de deelvraag of er verschillen zijn tussen de onderwerpen waar deze twee groepen wel en niet tevreden over zijn. De antwoorden op de deelvragen worden in de volgende paragrafen besproken.

4.1.1 Inhoudelijke en variërende antwoorden

Ten eerste bleek uit de antwoorden dat kinderen van 9 tot 12 jaar inhoudelijke informatie kunnen geven. Van alle antwoorden die kinderen hebben gegeven geeft meer dan de helft een inhoudelijk antwoord. Deze kinderen noemden een topic bij de open vragen. Naast dat deze kinderen een topic gaven, blijkt ook uit de topics dat kinderen variërende antwoorden kunnen geven. Zo noemden sommige kinderen basale zaken als eten en drinken terwijl andere kinderen ingaan op de hulp zelf. Dit suggereert dat kinderen van 9 tot 12 jaar inderdaad inhoudelijke en variërende antwoorden over tevredenheid kunnen geven bij de open vragen. Deze bevinding komt overeen met de bevindingen in eerdere onderzoeken waaruit bleek dat kinderen op een genuanceerde wijze inzicht kunnen geven in hoe zij tegen de hulp aan kijken (Peper & Smeets, 2020).

Daarnaast blijkt dat de open vragen kinderen de ruimte geeft om zaken te bespreken die nog niet aan de orde zijn geweest (McLeod, 2001). Bij de vragen op visueel-analogue schaal hebben de kinderen de mogelijkheid gehad om hun tevredenheid weer te geven. Bij de open vragen krijgen kinderen ook de mogelijkheid om eigen onderwerpen aan te dragen. Uit de resultaten blijkt dat er ook nieuwe zaken worden aangedragen door de kinderen. Zo geven kinderen niet alleen tevredenheid op een schaal maar kunnen ze ook met voorbeelden komen. Bijvoorbeeld het benoemen dat ze meer onderwerpen hadden willen behandelen.

Naast dat blijkt dat kinderen inhoudelijke en variërende antwoorden kunnen geven, blijkt ook dat kinderen informatie kunnen geven die ouders niet kunnen geven. Zo zijn er kinderen die bijvoorbeeld praten over de persoonlijke verandering die zij doormaken. Binnen de groep Training

zijn er kinderen die aangeven dat ze het vervelend vinden dat ze lessen op school missen en binnen Residentieel geven kinderen bijvoorbeeld aan dat ze het fijn vinden dat ze persoonlijke aandacht krijgen. Deze informatie komt specifiek uit de kinderen en het zou waarschijnlijk lastiger zijn voor een ouder om in te schatten dat kinderen dit vinden. Ook uit onderzoek bleek ook dat ouders en kinderen andere antwoorden geven met betrekking tot de tevredenheid van de hulp (Athay & Bickman, 2012).

4.1.2 Tevredenheid Training

De tweede deelvraag gaat in op de tevredenheid van de kinderen binnen Training. Binnen deze groep waren kinderen het meest tevreden met hulp krijgen. Daarnaast gaven de kinderen aan de begeleiders aardig te vinden en vinden het fijn dat er veel begeleiding is. Bovendien zijn ze tevreden met dingen leren. Hierbij gaat het om het problemen leren oplossen, het vertrouwen wordt vergroten en ze zijn tevreden over de snelheid waarmee dingen worden geleerd.

De groep Training noemt het vaakst minder tevreden te zijn met de training inhoudelijk. Zij hadden nog graag andere onderwerpen willen bespreken en/of geven aan dat er onderwerpen zijn besproken waar zij niets aan hadden. Daarnaast vindt deze groep dat de ruimte ongezellig, kaal en saai is. Bovendien zeggen zij meer activiteiten te willen doen. Tot slot zijn zij minder tevreden over de duur. Zij vinden de hulp te lang duren, zouden meer pauzes willen of zijn minder tevreden over het feit dat ze soms moeten wachten.

4.1.3 Tevredenheid Residentieel

Binnen de groep Residentieel zijn kinderen ook met meest tevreden met hulp krijgen. Daarnaast geeft deze groep aan de activiteiten en spelletjes leuk te vinden. Ook is deze groep tevreden met de aandacht. Hierbij noemen zij voornamelijk ‘het zorgen voor’. Ook noemen kinderen de persoonlijke aandacht, de wijze van omgang, het meedenken en het nabespreken als zaken waar ze tevreden mee zijn.

Deze groep is minder tevreden over de structuur en regels. Zij geven aan dat ze minder regels willen hebben en/of dat ze zouden willen dat er minder streng wordt gedaan. Ook geven deze kinderen aan dat ze minder tevreden zijn over het niet thuis wonen. Kinderen vinden het lastig niet bij ouders te zijn en geven aan dat niemand op de groep zou hoeven wonen als zij de baas zouden zijn. Daarnaast zegt ook deze groep dat ze de fysieke omgeving saai, ongezellig en kaal vinden. Tot slot is deze groep minder tevreden over de begeleiding. Zij noemen weinig inhoudelijks over waar ze precies minder tevreden over zijn met betrekking tot de begeleiding.

4.1.4 Vergelijking tevredenheid Training en Residentieel

Beide hulpvormen geven het aan het meest tevreden te zijn met hulp krijgen. Daarnaast vinden ook beide groepen dat de fysieke omgeving er saai, ongezellig of kaal uitziet. Een opvallende bevinding is dat er ook wat contrasten zijn tussen Training en Residentieel. Bij de groep Training geven kinderen aan tevreden te zijn met begeleiding, terwijl Residentieel aangeeft minder tevreden hierover te zijn. Een andere tegenstelling is dat Training aangeeft meer activiteiten te willen doen (scoort hoog op minder tevreden) waar Residentieel aangeeft erg tevreden te zijn met de activiteiten. Tot slot lijkt het topic groepsgenoten van groter belang binnen de groep Training. Dit is interessant omdat beide hulpvormen specifiek groepsgericht zijn.

In het voorgaande onderzoek naar de items op de visueel-analogue schaal kwam naar voren dat kinderen binnen Training over het algemeen meer tevreden zijn dan kinderen binnen Residentieel (Huyghen et al., 2020). In het huidige onderzoek is gebleken dat dit vrij lastig is om duidelijk uit de data te halen. Er is allereerst gekeken naar het verschil in gelijk aangeven tevreden of minder tevreden te zijn (zonder topic te noemen). Hieruit lijken de kinderen van Training meer tevreden te zijn dan de kinderen van Residentieel.

Naast dat er in dit onderzoek is gekeken naar de verdeling tevreden en minder tevreden zonder topic te noemen, is er ook gekeken naar de genoemde topics. Binnen Training valt bijna 6 van de 10 topics onder tevreden. Hieruit lijkt de groep Training overwegend positief te zijn. Binnen Residentieel valt slechts bijna 4 van de 10 topics onder tevreden. Deze groep lijkt minder tevreden te zijn. Dit suggereert dat kinderen van de groep Training over het algemeen meer tevreden zijn over de ontvangen hulp dan de kinderen van de groep Residentieel. Dit komt overeen met de bevindingen uit de visueel-analogue schaal (Huyghen et al., 2020).

Het uiteindelijke doel van kijken naar de tevredenheid is om de kwaliteit van jeugdhulp te kunnen verbeteren. In dit onderzoek is gebleken dat kinderen hun mening kunnen geven aan de hand van de open vragen. Om de hulpverlening te kunnen verbeteren kan worden gekeken naar cliënttevredenheid, in dit geval de antwoorden van de kinderen. Hieruit valt informatie te halen om de jeugdhulp te verbeteren. Zo kan het ook gaan om basale zaken als zorgen dat een ruimte er gezellig uit ziet. Door de kinderen te vragen om hun mening ontstaat er cliëntparticipatie. Door de kinderen te betrekken voelt het zich gehoord wat kan leiden tot een betere motivatie voor de hulp (Peper & Smeets, 2020). Kinderen vragen naar hun tevredenheid kan dus niet alleen informatie geven om de jeugdhulp te verbeteren, het kan daarnaast ook bijdragen aan een grotere motivatie voor

de hulp. Dit zou er dus voor kunnen zorgen dat de indicator cliënttevredenheid invloed heeft op de doeltreffendheid van de hulp (Van Yperen, 2003).

4.2 Vergelijking visueel-analoge schaal

Eerder in dit hoofdstuk is een vergelijking gemaakt met de visueel-analoge schaal met betrekking tot de tevredenheid binnen beide groepen. Echter is er nog een relevante vergelijking die gedaan moet worden met de visueel-analoge schaal, namelijk de vergelijking in onderwerpen. Er zou namelijk sprake kunnen zijn van een volgorde effect binnen de SMILEY 9-12. Hiermee wordt bedoeld dat de kinderen beïnvloed kunnen worden door de vragen op de visueel-analoge schaal. Doordat zij eerst achttien items invullen over bepaalde thema's kan het zijn dat dit ook invloed heeft op de drie open vragen die zij daarna invullen. In dit geval zou het gaan om een onbewuste verandering van denken (Van Loon & Van der Meulen, 2015).

Van alle topics die kinderen noemen zijn er zes topics die ook terugkomen in de visueel-analoge schaal. Bijlage F geeft de topics van de visueel-analoge schaal weer, hieronder zullen de terugkomende topics worden besproken. Allereerst komen de topics begeleiding en aandacht terug in de visueel-analoge schaal onder de stellingen over de manier van omgang en of de hulpverlener vriendelijk is, naar ze luisteren en tijd voor de kinderen heeft. Het topic hulp krijgen komt in de visueel-analoge schaal terug met de stelling of er snel om hulp gevraagd wordt en het topic aandacht omslaat de stelling of het kind kan mee beslissen in de hulp. Ten vierde komt de stelling 'er worden leuke activiteiten met de groep gedaan' overeen met het topic activiteiten. Het topic persoonlijke verandering is terug te vinden in de visueel-analoge schaal onder het resultaat van de hulp. Het laatste topic wat bij zowel de visueel-analoge schaal als de open vragen voorkomt is stelling 'de groepsruimten zien er gezellig uit' wat in de topics valt onder fysieke omgeving. Naast dat deze topics terugkomen in de stellingen, zijn het ook de topics die veel genoemd worden door de kinderen op de open vragen. Anderzijds zijn er ook veel topics naar voren gekomen bij de open vragen die niet gerelateerd zijn aan de onderwerpen van de visueel-analoge schaal.

Uit de bovenstaande overeenkomsten zou geconcludeerd kunnen worden dat er sprake is van een volgorde effect. De onderwerpen op de visueel-analoge schaal zouden dus invloed kunnen hebben op de topics die de kinderen noemen op de open vragen. Echter zal dit de mening (tevreden/minder tevreden) van een kind niet moeten veranderen. Het volgorde effect zou ervoor kunnen zorgen dat bepaalde onderwerpen terugkomen maar het heeft geen invloed op iemands mening over deze onderwerpen. De informatie die de kinderen geven is daarom alsnog relevant. Het zou een aanbeveling kunnen zijn om in volgend onderzoek de open vragen los van de visueel-analoge vragen

te stellen of om de open vragen eerst te laten invullen zodat er geen sprake is van een volgorde effect. Een ander alternatief zou zijn om in de analyse van de open vragen rekening te houden met de overeenkomsten met de visueel-analoge schaal. Hierbij zou er alleen gefocust kunnen worden op topics die kinderen noemen die geen overlap hebben met de visueel-analoge schaal.

4.3 Kantekeningen en aanbevelingen

Naast dat de visueel-analoge vragen invloed kunnen hebben op de antwoorden van de kinderen kan ook de situatie van het moment invloed hebben. Als een kind bijvoorbeeld ruzie heeft gehad kort voordat het kind de vragenlijst invult, kan dit de antwoorden beïnvloeden. Deze studie behandelt geen omgevingsfactoren die op dat moment van invloed kunnen zijn. Er is dus puur gekeken naar de antwoorden die kinderen hebben opgeschreven. Ook kan niet gefilterd worden of kinderen sociaal wenselijke antwoorden geven ten gevolge van een mogelijke afhankelijkheidsrelatie. Het kan natuurlijk van invloed zijn wie de vragenlijst bij de kinderen afneemt. Bovendien zullen er kinderen binnen de groep Residentieel zijn die gedwongen op de behandel- of leefgroep zijn geplaatst. In dit onderzoek is ook niet bekend wat de reden is dat kinderen deze hulp ontvangen.

Achtergrondinformatie is dus ook niet meegenomen in de analyse ondanks dat dit wel invloed op de antwoorden zou kunnen hebben. Zo zou het kunnen zijn dat de tevredenheid groter is bij een vrijwillige plaatsing dan bij een gedwongen plaatsing.

Daarnaast valt het op dat kinderen soms erg kinderlijke antwoorden geven wat invloed heeft op de resultaten. Met kinderlijke antwoorden wordt bedoeld dat het niet realistische wensen zijn zoals een zwembad in de tuin, meer computers, huisdieren of onbeperkt snoep eten. Deze onrealistische antwoorden komen vooral naar voren bij de vraag wat een kind zou willen veranderen als hij/zij de baas zou zijn. In dit huidige onderzoek zijn deze antwoorden er niet uitgehaald. Het gaat voorbij aan het doel van deze studie om dit mee te nemen in de analyse. Echter kan het wel zijn dat deze antwoorden invloed hebben op de resultaten. Wanneer een kind bij Q3 aangaf een zwembad in de tuin te willen, is dit meegeteld onder het topic fysieke omgeving. Deze informatie is dus wel meegenomen in de data en de analyse hiervan terwijl deze antwoorden waarschijnlijk niet realistisch ingaan op de tevredenheid. Dit heeft invloed op het meten van het construct tevredenheid en kan zorgen voor een vertekend beeld. Zo kan het zijn dat deze antwoorden ervoor zorgen dat er meer topics onder minder tevreden worden geteld. In een vervolgonderzoek zou het helpend kunnen zijn om deze ‘kinderlijke’ antwoorden eruit te filteren. Hierdoor kan er mogelijk een beter beeld gevormd worden van de tevredenheid van kinderen. Een mogelijkheid zou zijn om dit alleen naar de antwoorden van Q1 en Q2 te kijken. In dit huidige onderzoek is dit niet gedaan omdat er op die wijze

wel informatie van Q3 verloren gaat. Echter staan de meeste ‘kinderlijke’ antwoorden bij Q3 dus zou het interessant zijn om deze antwoorden weg te laten en dit te vergelijken met de uitkomsten van het huidige onderzoek.

De SMILEY 9-12 is speciaal ontwikkeld voor kinderen van 9 tot 12 jaar met gedrags- en emotionele problemen. Echter blijkt dat sommige kinderen de open vragen mogelijk niet goed begrijpen. Zo geven sommige kinderen ‘ja’ als antwoord op de vraag ‘waar ben je tevreden over?’. Dit kan duiden op dat het kind de vraag niet goed leest/begrijpt. Dit betekent dat in die gevallen het construct tevredenheid niet goed gemeten wordt. Deze bevinding zou invloed kunnen hebben op de betrouwbaarheid van de vragenlijst. Deze bevinding zorgt ervoor dat je je kunt afvragen of de kinderen de visueel-analogue vragen dan wel goed hebben gelezen of dat zij daar ook maar gewoon een streepje hebben gezet. Dit is lastig te controleren. Anderzijds is de SMILEY 9-12 speciaal voor deze doelgroep ontwikkeld. De ontwikkelaars van de SMILEY 9-12 hebben onderzoek gedaan naar hoe deze vragenlijst duidelijk is voor kinderen, juist omdat dit ervoor zorgt dat kinderen hem dan goed kunnen invullen en de betrouwbaarheid omhoog gaat (Davies & Wright, 2008).

Tot slot zou het voor zorgorganisaties zelf interessant zijn om in gesprek te gaan met de kinderen. Zo kunnen zij zelf hun hulp verbeteren. Door in gesprek te gaan biedt dit de mogelijkheid om door te vragen. In het huidige onderzoek geven veel kinderen aan tevreden te zijn dat ze hulp krijgen. Echter niet altijd duidelijk waar ze dan precies tevreden over zijn. In een gesprek zou er kunnen worden doorgevraagd en is hoeft er niet te worden geïnterpreteerd.

Literatuurlijst

Athay, M.M., & Bickman, L. (2012). Development and psychometric evaluation of the youth and caregiver Service Satisfaction Scale. *Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research*, 39(1), 71-77. <https://doi.org/10.1007/s10488-012-0407-y>

Ayton, A., Mooney, M., Sillifant, K., Powels, J., & Rashool, H. (2007). The development of the child and adolescent versions of the Verona service satisfaction scale (CAMHSSS). *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 42, 892-901

Bakker, R. (2021, 30 april). *1. Jongeren met jeugdhulp*. Centraal Bureau voor de Statistiek. Geraadpleegd op 15 november 2021, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2021/jeugdhulp-2020/1-jongeren-met-jeugdhulp>

Bergman, H., Kornør, H., Nikolakopoulou, A., Hanssen-Bauer, K., Soares-Weiser, K., Tollefsen, T.K., & Bjørndal, A. (2018). Client feedback in psychological therapy for children and adolescents with mental health problems. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, 8(art. no. CD011729). <https://doi.org/10.1002/14651858.CD011729.pub2>

Biering, P. (2010). Child and adolescent experience of and satisfaction with psychiatric care: a critical review of the research literature. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 17(1), 65–72. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2850.2009.01505.x>

Bröcking, B., & Vlaardingerbroek, P. (2019). Greep op de jeugdhulp: handreikingen voor gemeentelijke regievoering. *Jeugdbeleid*, 13(2), 107–119. <https://doi.org/10.1007/s12451-019-00201-2>

Davies, J., & Wright, J. (2008). Children's Voices: A Review of the Literature Pertinent to Looked After Children's Views of Mental Health Services. *Child and Adolescent Mental Health*, 13(1), 26–31. <https://doi.org/10.1111/j.1475-3588.2007.00458.x>

Flick, U. (2018). *An Introduction to Qualitative Research* (6de ed.). SAGE Publications.

Huyghen, A-M. N., Metselaar, J., Post, W. J., Von Rudnay, I. N., & Knorth, E. J. (2020). Elke glimlach die je verzendt komt twee keer terug: Betrouwbaarheid en validiteit van de SMILEY 9-12, een instrument om de tevredenheid van kinderen met hun behandeling in de jeugdhulp te meten. *Orthopedagogiek: Onderzoek en Praktijk*, 59(4), 195-213. [3].

Jeugdwet. (2022, 1 januari). Overheid. Geraadpleegd op 1 februari 2022, van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0034925/2022-01-01>

Knorth, E. J., Van den Bergh, P. M., & Verheij, F. (Eds.) (2018). *Professionalization and Participation in Child and Youth Care: Challenging Understandings in Theory and Practice*. (Second reissued ed.) (Routledge Revivals). Routledge, Taylor and Francis group.

McLeod, J. (2001). *Qualitative research in counselling and psychotherapy*. Sage.

Nederlands Jeugdinstituut. (2021). *Databank Effectieve Jeugdinterventies*. Geraadpleegd op 28 oktober 2021, van <https://www.nji.nl/interventies>

Outcome-indicatoren. (2022). NJI. Geraadpleegd op 20 januari 2022, van <https://www.nji.nl/monitoring/outcome-indicatoren>

Peper, J.S., & Smeets, D.J.H. (2020). Inzichten vanuit de pedagogische wetenschappen en de neuropsychologie. In M.R. Bruning, D.J.H. Smeets, K.G.A. Bolscher, J.S. Peper & R. de Boer (red.), *Kind in proces: van communicatie naar effectieve participatie* (pp.123-159). Wolf Legal Publishers (Meijers-reeks nr. 335)

Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming. (2021). *Inleiding - Richtlijn residentiële jeugdhulp*. Geraadpleegd op 28 oktober 2021, van <https://richtlijnenjeugdhulp.nl/residentiele-jeugdhulp/inleiding/>

Richtlijnen Jeugdhulp. (2022). *Het meten van resultaten*. Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming. Geraadpleegd op 20 januari 2022, van <https://richtlijnenjeugdhulp.nl/gezinnen-met-meervoudige-en-complexe-problemen/plan-doelen-en-volgen-van-hulp/het-meten-van-resultaten/>

Scheepers, P., Tobi, H., & Boeijs, H. (2016). *Onderzoeksmethoden* (9de ed.). Boom Lemma.

Van Loon, D., Van der Meulen, B., & Minnaert, A. (2015). *Effectonderzoek in de gedragswetenschappen. Een introductie*. Garant.

Van der Plasschen, W., Vindevogel, S., & Broekaert, E. (2010). Het meten van effectiviteit en efficiëntie in de integrale jeugdhulp : droom of nachtmerrie? *Handboek Integrale Jeugdhulp*, 2009(3), 1–15. Geraadpleegd van https://www.researchgate.net/profile/Wouter-Vanderplasschen/publication/324437488_Het_meten_van_effectiviteit_en_efficientie_in_de_integrale_jeugdhulp_droom_of_nachtmerrie/links/5dd85717458515dc2f458af8/Het-meten-van-effectiviteit-en-efficientie-in-de-integrale-jeugdhulp-droom-of-nachtmerrie.pdf

Van Yperen, T.A. (2003). *Resultaten in de jeugdzorg: Begrippen, maatstaven en methoden*. NIZW Uitgeverij.

Verschueren, K., & Koomen, H. (2016). *Handboek diagnostiek in de leerlingenbegeleiding* [E-book]. Garant.

VNG, Branche-organisaties Jeugdhulp, & NJi. (2016, 30 augustus). *Harmonisatie outcome in jeugdhulp, jeugdgezondheidszorg, jeugdbescherming en jeugdreclassering – nadere uitwerking*. NJi. Geraadpleegd op 21 januari 2022, van <https://www.nji.nl/system/files/2021-04/Harmonisatie-outcome-in-jeugdhulp%2C-jeugdgezondheidszorg%2C-jeugdbescherming-en-jeugdreclassering.pdf>

Bijlage A: Verdeling soorten trainingen

Soort training	Aantal vragenlijsten (N=143)
Onbekend	46
SoVa training	31
Kanjertraining	25
Weerbaarheidstraining	8
Rots-en-water training	7
Anti-SoVa training	6
ADHD-training	5
Angstraining	4
Agressie-regulatie training	2
Minder boos en opstandig training	2
Training spelend leren, leren spelen	2
Weet & beweeg training	2
KOPP-training	1
Training SET	1
Vriendentraining	1

Bijlage B: Overzicht topics Training

Topic	Q1	Q2	Q3	Totaal
leeg gelaten	2	11	9	22
weet ik niet	8	18	13	39
ik ben tevreden	21	51	65	137
ik ben minder tevreden	13	3	5	21
overeenkomend topic	118	46	40	204
topic specifiek training	10	15	17	42
hulp krijgen	23	1		24
aandacht	10	4	3	17
sfeer	5	4	3	12
persoonlijke verandering	13	6		19
dingen leren	17			17
structuur & regels	1	1	4	6
begeleiding	22			22
groepsgenoten	12	6	1	19
de duur		5	4	9
uitleg	3			3
activiteiten	9	6	9	24
fysieke omgeving		9	9	18
eten/drinken	2	3	5	10
beloningen	1	1	2	4
training inhoudelijk	8	6	14	28
huiswerk	1	6	1	8
impact op schoolgang	1	3	2	6

Bijlage C: Overzicht topics Residentieel

Topics	Q1	Q2	Q3	Totaal
leeg gelaten	6	6		12
ik ben tevreden	18	25	33	76
ik ben minder tevreden	10	4	9	23
weet ik niet	1	9	12	22
overeenkomend topic	81	59	69	209
topic specifiek residentieel	7	14	15	36
hulp krijgen	22	2		24
aandacht	12	8	2	22
sfeer	7	8	3	18
persoonlijke verandering	3	2		5
dingen leren	3		1	4
structuur & regels	7	16	19	42
begeleiding	6	4	11	21
groepsgenoten	2	1		3
de duur		4		4
uitleg		6	1	7
activiteiten	17	3	10	30
fysieke omgeving		3	13	16
eten/drinken	2	2	6	10
beloningen			3	3
niet thuis wonen	3	9	12	24
de woongroep	4	3		7
bedtijd		2	3	5

Bijlage D: Overzicht uitgewerkte overeenkomende topics

Hoofdthema	Topic	Omschrijving	Steekwoorden uit enquête
Impact van de hulp	Hulp krijgen	Omvat het algemeen krijgen van hulp, het feit dat begeleiders er voor de kinderen zijn, het delen van informatie, de diepgang van de hulp en de paraatheid van de hulp.	Ze gaan te ver
			Informatie delen
			Hulp krijgen
			Dat ze er meteen zijn om te helpen
	Aandacht	Omvat de persoonlijke aandacht (begrip, luisterend oor, tijd voor je nemen), het zorgen voor, de wijze van omgang, het meedenken, zaken nabespreken en het al dan niet mee mogen beslissen.	Begrip Luisterend oor Tijd voor je nemen Naar elkaar luisteren Meer persoonlijke aandacht Voor me zorgen Manier van omgang Dat ze mee denken Dingen nabespreken Mee mogen beslissen Niet mee mogen beslissen Soms moeten wachten
	Sfeer	Omvat de sfeer op de groep, zowel positief als negatief; gezelligheid maar ook woede van groepsgenoten, pesten en ruzie.	Gezelligheid Dat ze aardig zijn Woede anderen Pesten Ruzie
	Persoonlijke verandering	Omvat persoonlijke veranderingen die kinderen noemen, waaronder het beter voelen, de angst dat het niet gaat lukken, omgaan met woede.	Voel me beter Boos worden Weinig hulp nodig Dat het goed gaat Bang dat het niet gaat lukken

	Dingen leren	Omvat het leren van problemen oplossen, vertrouwen vergroten en de snelheid waarmee dingen worden geleerd.	Vertrouwen vergroten Leren problemen op te lossen Snel dingen leren
Inhoud van de hulp	Structuur & regels	Omvat de strengheid van de begeleiding, de hoeveelheid vrijheid die ervaren wordt, de mening over straffen, de afspraken over de hoe vaak er gebeld mag worden en waar te mogen bellen.	Hoe streng begeleiding is Meer vrijheid Straf Meer willen bellen Buiten kantoor willen bellen
	Begeleiding	Omvat de mening over de begeleiders, het al dan niet aardig zijn, de hoeveelheid begeleiding en het feit of begeleiders kinderen gelijk behandelen.	Aardige begeleiding Veel begeleiding Gelijk behandelen
	Groepsgenoten	Omvat de groepsgrootte, de samenwerking, het feit dat alle kinderen hetzelfde hebben, de indeling van groepen al dan niet op leeftijd en het praten met groepsgenoten.	Praten met anderen We hebben allemaal hetzelfde Leeftijden door elkaar Groepsgrootte Samenwerking Groepen op leeftijd
	De duur	Omvat de duur van de hulp, de hoeveelheid pauzes en het soms moeten wachten.	Duurt te lang Meer pauze Soms moeten wachten
	Uitleg	Omvat hoe duidelijk de uitleg wordt ervaren en het verkrijgen van inzicht	Duidelijke uitleg Meer inzicht
Omgevingskenmerken	Activiteiten	Omvat de spelletjes en activiteiten, waaronder ergens wat drinken, het al dan niet	Verrassingen Spelletjes Buiten spelen

	naar buiten kunnen/mogen, verrassingen, het speelgoed en de hoeveelheid vrijetijd.	Ergens wat drinken Speelgoed Vaker spelen Meer vrijetijd Naar buiten kunnen Soms niet naar buiten mogen
Fysieke omgeving	Omvat de fysieke omgeving. De locatie en de hygiëne van het pand. Ook zaken als de wens een zwembad in de tuin te hebben, speelplaats, computers en huisdieren.	Locatie Hygiëne pand Wens om zwembad in tuin te hebben Speelplaats hebben Meer computers Huisdieren Reistijd
Eten en drinken	Omvat de mening over het eten en drinken. Veel genoemde zaken zijn ijsjes, snoepjes, koekjes en drinken.	Meer lekkers willen Meer ijsjes Lekker drinken willen, fruit Meer snoepjes Meer koekjes Meer tussendoortjes Chocolademelk
Beloningen	Omvat het al dan niet hebben van zakgeld en de hoogte hiervan. Ook omvat het dingen krijgen, de mening over beloningen en de hoeveelheid beloningen.	Meer zakgeld willen Dingen krijgen Saaie beloningen Meer beloningen

Bijlage E: Overzicht uitgewerkte hulpvorm specifieke topics

Hulpvorm	Topic	Omschrijving	Steekwoorden uit enquête
Training	Training inhoudelijk	Omvat de mening van kinderen over de training zelf, de besproken onderwerpen, over onderwerpen die zijn gemist, en over het feit dat de training apart van ouders wordt gevolgd.	De onderwerpen Leuke onderwerpen Onderwerpen gemist Er zou geen training zijn Training apart van ouders Onderwerp schuldgevoel niet besproken
	Huiswerk	Omvat de mening over het huiswerk, de uitleg van het huiswerk en de moeilijkheid van het huiswerk.	Huiswerk Uitleg huiswerk Huiswerk niet begrijpen Huiswerk te moeilijk
	Impact op de schoolgang	Omvat het missen van lessen en het feit dat klasgenoten vragen waar het kind heen moet.	Les missen School missen Gymles missen Klasgenoten vragen waar ik heen moet Training op wisselende dag zodat ik niet steeds dezelfde les mis
Residentieel	Niet thuis wonen	Omvat het niet bij ouders zijn en de mening over het op een groep wonen.	Niet bij ouders zijn Papa en mama missen Niemand hoeft hier dan te wonen Hier wonen
	De woongroep	Omvat de mening over de kamer en het moeten delen van de kamer.	Kamer is te klein Kleine kamer Kamer moeten delen
	Bedtijd	Omvat de mening over de bedtijd.	Later op bed willen Te vroeg moeten slapen Ik zou later naar bed gaan

Bijlage F: Visueel-analoge schaal

Overzicht van visueel-analoge schaal, dikgedrukte nummers komen overeen met topics van de open vragen

Nr.	Omschrijving item
Manier van omgang	
1	De hulpverlener is vriendelijk
2	De hulpverlener luistert naar mij
3	De hulpverlener heeft tijd voor mij
Informatie	
4	Ik weet aan welk hulpplan wordt gewerkt
5	Ik weet hoe er aan het hulpplan wordt gewerkt
6	Ik weet hoe ik een klacht kan indienen
Voortgang	
7	Als er iets aan de hand is, kan ik snel om hulp vragen
8	Mijn ouder(s) of verzorger(s) worden goed op de hoogte gehouden van de hulp
Deskundigheid	
9	Ik ben erbij als het hulpplan wordt gemaakt
10	Ik kan meebeslissen over de hulp
11	De hulpverlener helpt mij met het hulpplan
12	De hulpverlener heeft mij gevraagd wat ik van de hulp vind
13	De hulpverlener houdt zich aan afspraken
14	Ik voel me veilig in de groep
15	Er worden leuke activiteiten met de groep gedaan
Resultaat	
16	De hulp helpt mij goed
17	Door de hulp gaat het nu beter met mij
Omgeving	
18	De groepsruimten zien er gezellig uit